ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 14ης Νοεμβρίου 1996 *

Στην υπόθεση C-305/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal du travail de Bruxelles προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Claude Rotsart de Hertaing

και

J. Benoidt SA, υπό εκκαθάριση,

IGC Housing Service SA,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 171),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. F. Mancini, πρόεδρο τμήματος (εισηγητή), J. L. Murray και G. Hirsch, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: R. Grass,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από την Marie Wolfcarius, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τον Horstpeter Krepper, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην υπηρεσία αυτή,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4 Ιουλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 1994, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Νοεμβρίου 1994, το tribunal du travail de Bruxelles υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 171, στο εξής: οδηγία).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Claude Rotsart de Hertaing, αφενός, και των J. Benoidt SA, υπό εκκαθάριση, και IGC Housing Service SA, αφετέρου, η οποία αφορά την καταβολή αποζημιώσεως λόγω καταχρηστικής απολύσεως και διαφόρων άλλων αποζημιώσεων.

3 Όπως εκτίθεται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, αυτή αποσκοπεί «στην προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αλλαγής του επιχειρηματικού φορέα, και ιδιαίτερα στην εξασφάλιση της διατηρήσεως των δικαιωμάτων τους».

4 Προς τον σκοπό αυτό, η οδηγία προβλέπει στο άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, τη μεταβίβαση στον προς ον η μεταβίβαση της επιχειρήσεως των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που δημιουργούνται για τον μεταβιβάζοντα από σύμβαση εργασίας που υφίσταται κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ο μεταβιβάζων παραμένει, και μετά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως και παράλληλα προς τον προς ον η μεταβίβαση, υπεύθυνος ως προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας ή από εργασιακή σχέση. Η παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του ιδίου άρθρου ορίζει στη συνέχεια ότι, μετά τη μεταβίβαση, ο προς ον η μεταβίβαση διατηρεί τους όρους εργασίας που έχουν συμφωνηθεί από συλλογική σύμβαση κατά το ίδιο μέτρο που αυτοί έχουν προβλεφθεί για τον μεταβιβάζοντα, μέχρι την ημερομηνία της καταγγελίας ή της λήξεως της ισχύος της συλλογικής συμβάσεως ή της ενάρξεως της ισχύος ή της εφαρμογής άλλης συλλογικής συμβάσεως.

5 Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας, η μεταβίβαση μιας επιχειρήσεως, εγκαταστάσεως ή τμήματος εγκαταστάσεως δεν συνιστά αυτή καθ' εαυτή λόγο απολύσεως για τον μεταβιβάζοντα ή τον προς ον η μεταβίβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει απολύσεις που είναι

δυνατόν να επέλθουν για οικονομικούς, τεχνικούς ή οργανωτικούς λόγους που προϋποθέτουν μεταβολές στο επίπεδο της απασχολήσεως.

6 Η οδηγία τέθηκε σε ισχύ στο βελγικό δίκαιο με τη συλλογική σύμβαση 32 bis, της 7ης Ιουνίου 1985, για τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβολής του εργοδότη λόγω συμβατικής μεταβιβάσεως επιχειρήσεως και για τη ρύθμιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων που επαναπροσλαμβάνονται σε περίπτωση αναλήψεως του ενεργητικού κατόπιν πτωχεύσεως ή πτωχευτικού συμβιβασμού με εγκατάλειψη του ενεργητικού· η συλλογική αυτή σύμβαση κατέστη υποχρεωτική με το βασιλικό διάταγμα της 25ης Ιουλίου 1985 (*Moniteur belge* της 9ης Αυγούστου 1985, σ. 11527) και τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με τη συλλογική σύμβαση 32 quater.

7 Η Rotsart de Hertaing εργαζόταν ως υπάλληλος στην Housing Service SA (στο εξής: Housing Service) από το 1987 και, κατά τον χρόνο των επίδικων περιστατικών, εκτελούσε καθήκοντα υποδοχής και παραλαβής.

8 Στις 19 Νοεμβρίου 1993 η Housing Service μετέβαλε την επωνυμία της σε J. Benoidt SA (στο εξής: Benoidt) και τέθηκε υπό εκκαθάριση. Οι δραστηριότητές της συνεχίστηκαν από μια νεοσυσταθείσα εταιρία, την IGC Housing Service SA (στο εξής: IGC Housing Service), η οποία είχε τις εγκαταστάσεις της στους ίδιους χώρους.

9 Με συστημένη επιστολή της 23ης Νοεμβρίου 1993, η Benoidt κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας της Rotsart de Hertaing, με προειδοποίηση έξι μηνών, η οποία άρχιζε την 1η Δεκεμβρίου 1993, και της διευκρίνισε ότι, μέχρι νεοτέρας ειδοποιήσεως, απαλλασσόταν της υποχρεώσεως να παρέχει τις υπηρεσίες της κατά τον χρόνο της προειδοποιήσεως. Με επιστολή της 29ης Νοεμβρίου 1993, η Benoidt επισήμανε στην Rotsart de Hertaing ότι όφειλε να παράσχει τις

υπηρεσίες της κατά το διάστημα της προειδοποιήσεως και να προετοιμάσει, κατά την περίοδο αυτή, τη μεταφορά της εταιρίας σε άλλες εγκαταστάσεις.

10 Η Rotsart de Hertaing διαμαρτυρήθηκε, μέσω της συνδικαλιστικής οργανώσεως στην οποία ανήκει, κατά της μονομερούς αυτής τροποποιήσεως του αντικειμένου της συμβάσεως και κάλεσε την Benoidt να την επαναπροσλάβει στην ίδια θέση της το αργότερο στις 17 Δεκεμβρίου 1993. Με συστημένη επιστολή της 22ας Δεκεμβρίου 1993, γνωστοποιήθηκε στην Rotsart de Hertaing ότι ο εκκαθαριστής της Benoidt είχε καταγγείλει την ίδια εκείνη ημέρα τη σύμβαση εργασίας της για βαρύ πταίσμα. Με επιστολή της 27ης Δεκεμβρίου 1993, η Benoidt διευκρίνισε ποια ήσαν τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούσαν βαρύ πταίσμα, το οποίο δικαιολογούσε την απόλυση. Κατά το εθνικό δικαστήριο, η Rotsart de Hertaing απολύθηκε από τη Benoidt στις 22 Δεκεμβρίου 1993.

11 Στις 21 Ιανουαρίου 1994 η Rotsart de Hertaing άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal du travail de Bruxelles ζητώντας να υποχρεωθούν η Benoidt και η IGC Housing Service, ως ευθυνόμενες εις ολόκληρον, να της καταβάλουν νομιμοτόκως διάφορα χρηματικά ποσά ως αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, ως αποζημίωση λόγω καταχρηστικής απολύσεως, ως αποδοχές δέκατου τρίτου μήνα για το 1993, ως υπόλοιπο επιδόματος αδείας και ως μη οφειλόμενες κρατήσεις. Η Benoidt άσκησε ανταγωγή, ζητώντας να υποχρεωθεί η Rotsart de Hertaing να της καταβάλει αποζημίωση. Το εν λόγω αίτημα της ανταγωγής δεν περιελήφθη πάντως στο αιτητικό των προτάσεων ούτε υποβλήθηκε εκ νέου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

12 Το εθνικό δικαστήριο έκρινε την αγωγή της Rotsart de Hertaing κατά της Benoidt παραδεκτή και βάσιμη, επειδή η Benoidt δεν είχε αποδείξει ότι τα εντός της νόμιμης προθεσμίας καταγγελθέντα ως στοιχειοθετούντα βαρύ πταίσμα είχαν διαπραχθεί με πρόθεση απιστίας ούτε ότι οι πράξεις αυτές καθιστούν αδύνατη τη συνέχιση των επαγγελματικών σχέσεων μεταξύ των διαδίκων. Κατά συνέπεια, υποχρέωσε τη Benoidt να καταβάλει στη Rotsart de

Hertaing νομιμοτόκως το ποσό των 535 378 βελγικών φράγκων (BFR) ως αποζημίωση για την καταγγελία και το ποσό των 64 412 BFR ως αποδοχές δέκατου τρίτου μήνα.

13 Όσον αφορά το αίτημα να αναγνωρισθεί η εις ολόκληρον ευθύνη και της IGC Housing Service, το εθνικό δικαστήριο θεώρησε, αφενός, ότι στην υπό κρίση περίπτωση είχε χωρήσει συμβατική μεταβίβαση επιχειρήσεως, υπό την έννοια της οδηγίας και της συλλογικής συμβάσεως 32 bis, και, αφετέρου, ότι η σύμβαση εργασίας της Rotsart de Hertaing δεν είχε μεταβιβασθεί. Η IGC Housing Service ισχυρίσθηκε δηλαδή ότι δεν υπήρξε ποτέ εργοδότης της Rotsart de Hertaing, ενώ η Benoidt διεκδικούσε την ιδιότητα του μοναδικού εργοδότη της Rotsart de Hertaing μέχρι την ημερομηνία διακοπής της συμβατικής σχέσεως.

14 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα, το tribunal du travail de Bruxelles αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 3 της οδηγίας 77/187 την έννοια ότι όλες οι συμβάσεις εργασίας που υφίστανται κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως και αφορούν το προσωπικό που εργάζεται στην υπό μεταβίβαση επιχείρηση μεταβιβάζονται, λόγω της μεταβιβάσεως και χωρίς δυνατότητα επιλογής για τον μεταβιβάζοντα ή τον προς ον η μεταβίβαση, από τον μεταβιβάζοντα στον προς ον η μεταβίβαση;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

— Χωρεί η μεταβίβαση προσωπικού αυτοδικαίως παρά την άρνηση του προς ον η μεταβίβαση να εκπληρώσει την υποχρέωσή του;

— Χωρεί η μεταβίβαση του προσωπικού κατά την ημερομηνία μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως ή μπορεί, κατ' επιλογή του μεταβιβάζοντος ή του προς ον η μεταβίβαση, να καθοριστεί μεταγενέστερη ημερομηνία;»

Επί της μεταβιβάσεως των συμβάσεων εργασίας που υφίστανται κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως

15 Με το πρώτο ερώτημα και με το πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να πληροφορηθεί αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας έχει την έννοια ότι οι συμβάσεις και οι σχέσεις εργασίας που υφίστανται, κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως επιχειρήσεως, μεταξύ του μεταβιβάζοντος και των εργαζομένων στην υπό μεταβίβαση επιχείρηση μεταβιβάζονται αυτοδικαίως από τον μεταβιβάζοντα στον προς ον η μεταβίβαση συνεπεία και μόνον της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, παρά την αντίθετη βούληση του μεταβιβάζοντος ή του προς ον η μεταβίβαση και παρά την άρνηση του προς ον η μεταβίβαση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

16 Όπως έχει διαπιστώσει κατ' επανάληψη το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 5ης Μαΐου 1988, 144/87 και 145/87, Berg και Busschers, Συλλογή 1988, σ. 2559, σκέψη 12), η οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της διατηρήσεως των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβολής του φορέα της επιχειρήσεως, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να παραμείνουν στην υπηρεσία του νέου εργοδότη υπό τις ίδιες συνθήκες με τις συνθήκες που είχαν συνομολογηθεί με τον μεταβιβάζοντα.

17 Αποτελεί επίσης παγία νομολογία (βλ. την απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1988, 324/86, Daddy's Dance Hall, Συλλογή 1988, σ. 739, σκέψη 14) ότι οι κανόνες της οδηγίας, και ιδίως οι αφορώντες την προστασία των εργαζομένων από απολύσεις συνεπεία της μεταβιβάσεως, πρέπει να θεωρούνται ως επιτακτικού χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται δυσμενής για τους εργαζομένους παρέκκλιση από τους κανόνες αυτούς.

18 Επομένως, σε περίπτωση μεταβιβάσεως επιχειρήσεως, οι συμβάσεις ή οι σχέσεις εργασίας του προσωπικού που απασχολεί η μεταβιβαζόμενη επιχείρηση δεν μπορούν να διατηρηθούν με τον μεταβιβάζοντα και συνεχίζονται αυτο-

δικαίως με τον προς ον η μεταβίβαση (απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991, C-362/89, D'Urso κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-4105, σκέψη 12). Εξ αυτού το Δικαστήριο συνήγαγε το συμπέρασμα ότι οι συμβάσεις και οι σχέσεις εργασίας που υφίστανται κατά την ημερομηνία μεταβιβάσεως μιας επιχειρήσεως μεταξύ του μεταβιβάζοντος και των εργαζομένων που ανήκουν στη μεταβιβαζόμενη επιχείρηση μεταβιβάζονται αυτοδικαίως από τον μεταβιβάζοντα την επιχείρηση στον προς ον η μεταβίβαση συνεπεία του γεγονότος και μόνον της μεταβιβάσεως (σκέψη 20 της ίδιας αποφάσεως).

19 Επιβάλλεται πάντως να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, η αυτοδίκαιη μεταβίβαση στον νέο επιχειρηματικό φορέα των σχέσεων εργασίας δεν στερεί από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν την εις ολόκληρον ευθύνη του μεταβιβάζοντος και του προς ον η μεταβίβαση (βλ. συναφώς την προπαρατεθείσα απόφαση Berg και Busschers, σκέψεις 11 και 13).

20 Ενόψει των αμφιβολιών που εξέφρασε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να προστεθεί ότι, λόγω του επιτακτικού χαρακτήρα της προστασίας που θεσπίζεται με την οδηγία και προκειμένου να μη στερηθούν στην πράξη οι εργαζόμενοι της προστασίας αυτής, η μεταβίβαση των συμβάσεων εργασίας δεν μπορεί να εξαρτάται από τη βούληση του μεταβιβάζοντος την επιχείρηση ή του προς ον η μεταβίβαση και, ειδικότερα, ότι ο προς ον η μεταβίβαση δεν μπορεί να αντιταχθεί στη μεταβίβαση αυτή αρνούμενος να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

21 Επομένως, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα και στο πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας έχει την έννοια ότι οι συμβάσεις και οι σχέσεις εργασίας που υφίστανται, κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως μιας επιχειρήσεως, μεταξύ του μεταβιβάζοντος και των εργαζομένων στην υπό μεταβίβαση επιχείρηση μεταβιβάζονται αυτοδικαίως από τον μεταβιβάζοντα στον προς ον η μεταβίβαση συνεπεία και μόνον του γεγονότος της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, παρά την αντίθετη βούληση του μεταβιβάζοντος ή του προς ον η μεταβίβαση και παρά την άρνηση του τελευταίου αυτού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Επί της ημερομηνίας μεταβιβάσεως των συμβάσεων και των σχέσεων εργασίας

22 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί αν η κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 1, της

οδηγίας μεταβίβαση των συμβάσεων και των σχέσεων εργασίας χωρεί οπωσδήποτε κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως ή αν μπορεί, κατ' επιλογή του μεταβιβάζοντος την επιχείρηση ή του προς ον η μεταβίβαση, να μετατεθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία.

23 Συναφώς, επιβάλλεται καταρχάς η παρατήρηση ότι από το ίδιο το γράμμα της οδηγίας προκύπτει ότι η μεταβίβαση των συμβάσεων και των σχέσεων εργασίας χωρεί κατά την ίδια ακριβώς ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να προβλέψουν ότι ο μεταβιβάζων την επιχείρηση παραμένει, και μετά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως, υπεύθυνος, παράλληλα με τον προς ον η μεταβίβαση, ως προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις συμβάσεις ή τις σχέσεις εργασίας. Ο κανόνας αυτός σημαίνει ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις μεταβιβάζονται οπωσδήποτε στον προς ον η μεταβίβαση της επιχειρήσεως κατά την ημερομηνία μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως.

24 Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει με την προπαρατεθείσα απόφαση Berg και Busschers (σκέψη 14) ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι, μετά την ημερομηνία μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, ο μεταβιβάζων, λόγω της μεταβιβάσεως και μόνο, απαλλάσσεται καταρχήν των υποχρεώσεών του που απορρέουν από τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας. Ενόψει του σκοπού προστασίας των εργαζομένων που επιδιώκεται με την οδηγία, το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνον εφόσον οι επίμαχες υποχρεώσεις μεταβιβάζονται σε αυτόν στον οποίο μεταβιβάζεται η επιχείρηση ήδη από την ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως.

25 Τρίτον, η αναγνώριση στον μεταβιβάζοντα ή τον προς ον η μεταβίβαση της ευχέρειας επιλογής της ημερομηνίας κατά την οποία μεταβιβάζονται η σύμβαση ή η σχέση εργασίας θα κατέληγε στο να γίνει δεκτό ότι οι εργοδότες μπορούν να παρεκκλίνουν, προσωρινώς έστω, από τις διατάξεις της οδηγίας. Η παγία νομολογία όμως που παρατέθηκε στη σκέψη 16 προσδίδει στις διατάξεις αυτές επιτακτικό χαρακτήρα.

26 Επομένως, στο δεύτερο σκέλος του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας μεταβίβαση των συμβάσεων και των σχέσεων εργασίας χωρεί οπωσδήποτε κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως και δεν μπορεί να μετατεθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία κατ' επιλογή του μεταβιβάζοντος την επιχείρηση ή του προς ον η μεταβίβαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση 7ης Νοεμβρίου 1994 το tribunal du travail de Bruxelles, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών

μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων, έχει την έννοια ότι οι συμβάσεις και οι σχέσεις εργασίας που υφίστανται, κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως μιας επιχειρήσεως, μεταξύ του μεταβιβάζοντος και των εργαζομένων στην υπό μεταβίβαση επιχείρηση μεταβιβάζονται αυτοδικαίως από τον μεταβιβάζοντα στον προς ον η μεταβίβαση συνεπεία και μόνον του γεγονότος της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, παρά την αντίθετη βούληση του μεταβιβάζοντος ή του προς ον η μεταβίβαση και παρά την άρνηση του τελευταίου αυτού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

2) Η κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/187 μεταβίβαση των συμβάσεων και των σχέσεων εργασίας χωρεί οπωσδήποτε κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως και δεν μπορεί να μετατεθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία κατ' επιλογή του μεταβιβάζοντος την επιχείρηση ή του προς ον η μεταβίβαση.

Mancini Murray Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Νοεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

G. F. Mancini